

ཟ།¹ V མོས་བཟལ། (བཟལ།) ཟ།

to eat; to ingest; to chew (on); to gnaw (on)

◦ (Nad): {KD} attum; (pari-√bhuj): {YBS}

bhojya; paribhokṣyate; paribhoga; bhojana;

{BCA} bhojayitvā; ([vi-] √bhaks): {YBS}

bhaksayanti; {BCA} bhakṣaṇa; bhakṣaṇīya;

{GST} bhakṣya; vibhakṣayet; {YBS} aśita >

བདུད་ཅི་ལྔ་ནམས་ཇི་ལྟར་བཟལ། How does one ingest the five elixirs? (GST) • བ་ལང་གིས་མོས་

པ་དང་། བྱི་བས་མོས་པ་དང་། མེས་ཚོག་པ་དང་།

... [That which has been] gnawed on by a

cow, gnawed on by a mouse, burned by a fire,

... {DGN} • ལྷན་མོས་པ་དང་ནད་སྙོམ་སྟ། The

medicine was eaten and the disease cured. •

བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཟས་མོས་ནས། ... Having fed

oneself food, ... {BCA} • བྱས་བྱས་གོས་གཙང་

ཁྱེན་ཏི་དཀར་གསུམ་མོས། Having bathed and

put on clean clothes, [one] then eats the three

“white” [foods: milk, curds, and butter].

neg. **to not eat** ◦ {VAS} nadyāt (= mi bca' [bar

bya]) • ལྷས་བྱིན་ཚུན་པོས་ཉིན་པར་ཟས་མི་བ།

The fat Devadatta does not eat food during the

daytime. {Gön} • སྙིང་མིག་ཟ། [མགོ་བོ་ན་བས་

འདི་མི་བཟལ། Those with diseases of the heart,

eye, ear, and head [should] not eat this. {VAS} •

ལྟོ་ཡང་མ་མོས། He did not eat his meal.

AUX.:

མོས་པར་གྱུར། ◦ subj. to eat > ལྷགས་གོང་མེ་ལྡེ་

འབར་བ་དག་མོས་པར་གྱུར་པ་མཚོག་ཡིན་གྱི། ...

Were [one] to eat iron balls blazing with

tongues of fire, it is better [than this].

ཟ་ལ་བྱག་པ། ◦ semi. to be about to eat

མོ་ཤིག་◦ hon., imp. to eat ◦ (√bhaks): {PU}

bhaksaya > ཁ་ཁ་ཁ་ནི་ཁ་ནི་ཁས་པ་ནི་མོ་ཤིག་

མོ་ཤིག་ཅེས་པ་སྟེ། ... “Kha kha khāhi khāhi”

[means] “Please, Eat! Eat!” {PU}

ཟ་བར་བྱེད། ◦ emph. to eat ◦ {DDS} bhakṣyate

བཟའ་བར་བྱ། ◦ caus.opt. to make [someone]

eat ◦ {RSS} sevita > ནད་མེད་པའི་རྩུ་གང་ཡིན་

པ་རྟག་ཏུ་བཟའ་བར་བྱའོ། One should make

[the patient] eat constantly those things that

are a cause of being without disease. {RSS}

ཟ་དགོས་སུ་བརྩལ། ◦ (non-refl.) caus.deon. to

be made to need to eat > རིགས་གཞན་གྱི་ལག་

ནས་ཟས་ཟ་དགོས་སུ་བརྩལ་གྱིང་། ... However,

[when circumstances dictate and] it is neces-

sary to eat food from the hand of someone

from another caste, ... {GCG}

COLLOC.:

ཐོ་ཚམ་ཟ། V ཐོ་ཚམ་མོས། ཐོ་ཚམ་བཟལ། ◦ to

wonder; to have the doubt (wondering) •

{A4C} samdeha; {Negi, AKB} samśayitam;

{ADU} vicikitsā > རྟོག་པས་མེད་ཁ་རྟོག་ཡིན་

མིན་ཐོ་ཚམ་ཟ། A conceptual consciousness has

a doubt, wondering, “Is that the color of fire

or not?” {JAK} • ཁ་ཅིག་གིས་ལྟའི་གངས་ཡིན་

པར་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་ན། དེ་ནི་ཙ་བའི་རྒྱད་གྱི་

དོན་དང་། རྒྱད་ཕྱི་མ་འདིར་སྤྱར་ནས་ཐོ་ཚམ་ཟ་

བས་... Since someone wonders “if there also

exists an explanation of the enumeration of the

deities, then is this the connection to this root

tantra and supplementary tantra?” ... {GST-V}

• དོན་ལ་ཐོ་ཚམ་ཟ་བར་... Having doubts con-